

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

TÜRKİYE'DE ŞİRKET KURMAK

• TÜRKİYE'DE ŞİRKET TÜRLERİ	5
• ANONİM ŞİRKET.....	6
• LİMİTED ŞİRKET.....	8
• KOLLEKTİF ŞİRKET.....	10
• KOMANDİT ŞİRKET.....	10
• KOOPERATİF.....	11
• TÜRKİYE'DE ŞİRKET KURULUŞ İŞLEMLERİ	12
• KURULUŞ AŞAMALARI.....	13
• KURULUŞTA TİCARET SİCİLİ MÜDÜRLÜĞÜNE İBRAZ EDİLECEK BELGELER.....	15
<i>Anonim Şirketin Tescili İçin Gerekli Belgeler</i>	15
<i>Limited Şirketin Tescili İçin Gerekli Belgeler</i>	16
<i>Kooperatifin Tescili İçin Gerekli Belgeler</i>	17
<i>Kollektif ve Komandit Şirketlerin Tescili İçin Gerekli Belgeler</i>	17
• TİCARET ŞİRKETLERİNDE DENETİM	18
• SERMAYE ŞİRKETLERİNDE PAY DEVİRİ	19
• TASFIYE	20
• YABANCI ŞİRKETLERİN ŞUBELERİ	22
• MERKEZ NAKLİ	24
<i>Türkiye'deki Bir Şirketin Merkezinin Yurtdışına Taşınması</i>	24
<i>Yabancı Bir Şirketin Merkezinin Türkiye'ye Taşınması</i>	25

TÜRKİYE'DE ŞİRKET TÜRLERİ

Türk Ticaret Kanunu'na göre Türkiye'de beş farklı şirket türü bulunmaktadır.
Bunlar;

- Adı Komandit Şirket
- Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket

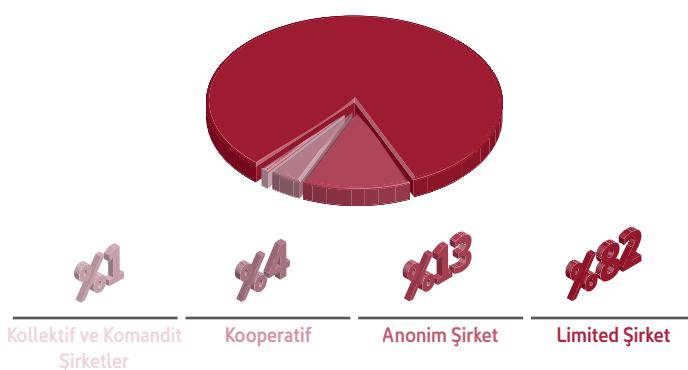

Anonim şirket, limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket sermaye şirketleridir. Sermaye şirketlerinde ortaklar yalnızca taahhüt etmiş oldukları sermaye ile şirkete karşı sorumludur.

Adı komandit şirket ve kollektif şirket ise şahıs şirketleridir. Şahıs şirketlerinde ortakların şirket borçlarından ikinci dereceden ve sınırsız sorumluluğu esası geçerlidir.

Bu şirketlerin kuruluşu, temel özellikleri ve işleyişleri 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda düzenlenmiştir. Kooperatifler hakkında öncelikle 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu uygulanmaktadır.

Anonim şirket ve limited şirket Türkiye'de en yaygın görülen şirket türleridir. Yaklaşık olarak tüm şirketlerin %82'si limited şirket iken, %13'ü anonim şirket, % 4'ü kooperatiftir. Kollektif ve komandit şirketlerin toplamı ise yaklaşık %1 civarındadır.

ANONİM ŞİRKET

Anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından yalnızca malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir.

Pay sahipleri, sadece taahhüt etmiş oldukları sermaye payları ile şirkete karşı sorumludur.

Anonim şirketler, kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabilir.

Anonim şirketin, yazılı ve merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline tescil edilen bir esas sözleşmesi bulunur.

Tek pay sahibli anonim şirket kurulabilir. Gerçek ve tüzel kişiler pay sahibi olabilir.

Kural olarak, payların devri için genel kurul onayına ihtiyaç yoktur. Pay sahipleri serbestçe ellerindeki payları başkalarına devredebilirler.

Anonim şirketler payları halka arz olunabilen ve payları borsada işlem görebilen tek şirket türüdür.

Asgari sermaye tutarı 50.000 Türk Lirasıdır. (Kayıtlı sermaye sistemini¹ kabul eden halka açık olmayan anonim şirketler açısından başlangıç sermayesi ise en az 100.000 Türk Lirası olabilir.) Nakdi olarak taahhüt edilen payların itibarı değerlerinin en az dörtte birinin tescilden önce ödenmesi zorunludur. Geri kalan miktar şirketin tescilini izleyen 24 ay içerisinde ödenir. Ödeme takvimi şirket esas sözleşmesinde düzenlenebileceği gibi, yönetim kurulunca da belirlenebilir.

Anonim şirketler payları temsil etmek amacıyla nama yazılı ve hamiline yazılı pay senedi çıkarabilirler. Ayrıca tahvil ve benzeri borçlanma araçları da ihraç edebilirler.

Belirli faaliyet konularını yürüten anonim şirketler ile bilanço aktif toplamı, yıllık net satış hasılatı, çalışan sayısına göre belirlenen ölçütlerin eşik değerlerini aşan anonim şirketler bağımsız denetime tabidir.

¹ Kayıtlı sermaye sistemi, genel kurul tarafından belirli bir miktar ve süre ile sınırlı olarak verilen yetki ile yönetim kurulunun sermaye artırımı yapmasına imkân tanyan bir sistemdir.

Anonim şirketin iki organı vardır

GENEL KURUL

Kural olarak tüm pay sahiplerinin temsil edildiği, şirkete dair önemli bazı kararları almaya (örn: esas sözleşmenin değiştirilmesi, yönetim kurulunun seçilmesi, denetçinin seçilmesi, şirketin feshi, vb.) münhasıran yetkili olan organdır

YÖNETİM KURULU

Temel olarak şirketin yönetimi ve temsili ile görevli olan organdır. Yönetim kurulunun tek üyeden oluşması mümkündür. Yönetim kurulu üyelerinin Türk vatandaşı olması ve Türkiye'de yerlesik olma şartı bulunmamaktadır.

Bazı anonim şirketlerin kuruluşu ve esas sözleşme değişiklikleri Ticaret Bakanlığı'nın iznine tabidir

Bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, tüketici finansmanı ve kart hizmetleri şirketleri, varlık yönetim şirketleri, sigorta şirketleri, anonim şirket şeklinde kurulan holdingler, döviz büfesi iştenen şirketler, umumi mağazacılıkla uğraşan şirketler, tarım ürünleri lisanslı depoculuk şirketleri, ürün ihtisas borsası şirketleri, bağımsız denetim şirketleri, gözetim şirketleri, teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketleri, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu tabi şirketler, serbest bölge kurucusu ve işleticisi şirketler.

Anonim şirketin dünyada çeşitli muadilleri

Amerika Birleşik Devletleri, Kanada

Corporation (Inc., Corp.)

Avrupa Birliği

Societas Europaea (SE)

Almanya, Avusturya, İsviçre (Almanca konuşan kantonlar)

Aktiengesellschaft (AG)

Fransa, Belçika, İsviçre (Fransızca konuşan kantonlar)

Société Anonyme (SA)

Birleşik Krallık

Public Limited Company (plc)

İtalya

Società per Azioni (SpA)

İspanya, Meksika, Arjantin

Sociedad Anónima (S.A.)

Limited şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan ve borçlarından yalnızca malvarlığıyla sorumlu olan şirkettir.

Ortaklar, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler. Ortaklar şirketten tahsil edilemeyen kamu borçlarından dolayı sermaye payları oranında sorumludur.

Limited şirketin, yazılı ve merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline tescil edilen bir şirket sözleşmesi bulunur.

Limited şirketler halka arz olunamaz.

Tek ortaklı limited şirket kurulabilir. Ortakların sayısı elliyi aşamaz. Limited şirket ortakları gerçek kişi veya tüzel kişi olabilir.

Limited şirketin esas sermayesi en az 10.000 Türk Lirasıdır. Nakdi olarak getirilen sermayenin tamamının şirketin tescilinden sonraki 24 ay içinde ödenmesi mümkündür. Ödeme takvimi şirket sözleşmesinde düzenlenebileceği gibi, müdürler tarafından da belirlenebilir.

Limited şirketlerde hamiline yazılı pay ihraç edilemez.

Limited şirket paylarının devri genel kurul onayına tabidir.

limited şirketin iki organı vardır

GENEL KURUL

Kural olarak tüm pay sahiplerinin temsil edildiği, şirkete dair önemli bazı kararları almaya (örn: şirket sözleşmesinin değiştirilmesi, müdürlerin seçilmesi, denetçinin seçilmesi, şirketin feshi, vb.) münhasır yetkili olan organdır.

MÜDÜRLER KURULU

Temel olarak şirketin yönetimi ve temsili ile görevli olan organdır. Şirketin tek müdürenin olması mümkün değildir. Müdürlerden en az birinin şirket ortağı olması zorunludur. Müdürlerin Türk vatandaşı olması ve Türkiye'de yerleşik olma şartı bulunmamaktadır.

Limited şirketin dünyada çeşitli muadilleri

Amerika Birleşik Devletleri

Limited Liability Company (LLC)

Avrupa Birliği

Societas Privata Europaea (SPE)

Almanya, Avusturya, İsviçre (Almanca konuşan kantonlar)

Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH)

Fransa, Belçika, İsviçre (Fransızca konuşan kantonlar)

Société à Responsabilité Limitée (SARL, SàRL)

Birleşik Krallık

Private Limited Company (Ltd, Limited)

İtalya

Società a Responsabilità Limitata (Srl)

İspanya

Sociedad Limitada (S.L.)

Meksika, Arjantin

Sociedad de Responsabilidad Limitada (S.R.L, S. de R.L)

KOLLEKTİF ŞİRKET

Kollektif şirket en az iki ortakla kurulur.

Şirket ortaklarından her biri ayrı ayrı şirketi yönetme hakkını ve görevini haizdir. Ancak, şirket sözleşmesiyle veya ortakların çoğunluğunun kararıyla yönetim işleri ortaklardan birine, birkaçına veya tümüne verilebilir.

Kollektif şirkete yalnızca gerçek kişiler ortak olabilir.

Şirketin ortakları, şirket alacaklarına karşı ikinci dereceden sınırsız sorumludur.

Kollektif şirketlerde sermaye şartı yoktur.

KOMANDİT ŞİRKET

Adı komandit şirket bir şahıs şirketidir, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ise sermaye şirketidir.

Komandit şirket, biri komandite (sınırsız sorumlu) ortak, biri komanditer (sınırlı sorumlu) ortak olan en az iki kişi tarafından kurulabilir. Komandite ortaklar yalnızca gerçek kişi olabilir. Komanditer ortaklar gerçek veya tüzel kişi olabilir.

Komanditer ortakların sorumluluğu koyduğu veya taahhüt ettiği sermaye miktarı ile sınırlıdır. Komanditer ortaklar şirketi yönetemez.

İki çeşit komandit şirket vardır; adı komandit şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket.

Komandit şirketin en önemli özelliği sınırlı ve sınırsız sorumlu ortakları bir arada barındırmasıdır. Bazı ortaklar sınırlı, bazı ortaklar sınırsız sorumludur.

Komandite ortağın sorumluluğu kollektif şirket ortağı gibidir. Alacağını şirketin malvarlığından karşılayamayan alacaklılar, komandite ortaklara başvurabilir. Komandite ortaklar şirketi yönetirler.

Kooperatifler, ortakların belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değiştir ortaklı ve değiştir sermayeli ortaklılardır.

Her ortak en az bir, en fazla beş bin pay taahhüt eder. Bir ortaklık payının değeri 100 Türk Lirasıdır.

Ana sözleşmede hükmü bulunması kaydıyla, kooperatif alacaklılarına karşı ortakların ikinci dereceden sınırsız sorumlu olacağı ya da taahhüt ettikleri sermaye payından fazla belirli bir miktara kadar sınırlı sorumlu olacağı kararlaştırılabilir.

Kooperatif genel kuruluna, genel kuruldan üç ay öncesinde ortak olmayanlar hariç tüm ortaklar katılabilir. Yapı kooperatiflerinde bu şart aranmaz.

Kooperatif şirket, şahıs şirketi veya sermaye şirketi olmamakla beraber sayılan diğer şirketler gibi bir ticaret şirketidir.

Kooperatif, özel türler saklı kalmak kaydıyla en az yedi ortakla kurulur.

Yönetim kurulu Türk vatandaşı olan ve Kanunda aranan diğer şartları taşıyan gerçek veya tüzel en az üç kişiden oluşur. Yönetim kurulu üyeleri en çok dört yıl için seçilebilirler. Ana sözleşmede aksine hükmü yoksa tekrar seçilebilirler.

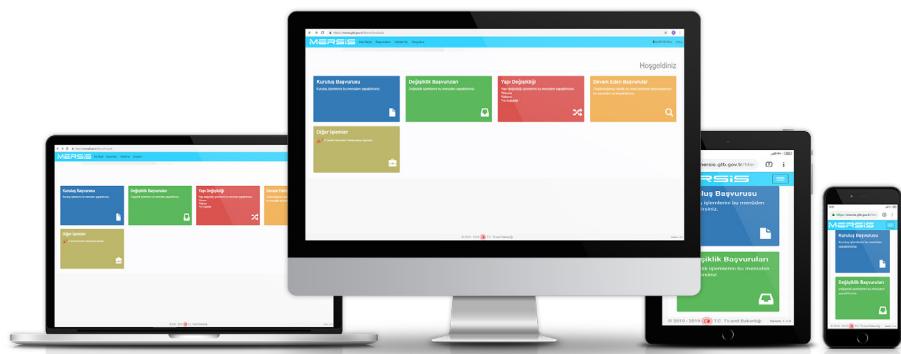
Genel kurul tarafından en az bir yıl için, kooperatifin denetleme organı olarak bir ya da daha fazla denetçi seçilir. Denetçilerin yönetim kurulu üyesi olma şartlarını taşıması gereklidir.

TÜRKİYE'DE ŞİRKET KURULUŞ İŞLEMLERİ

Türkiye'de şirket kuruluş işlemlerinin, gerekli belgelerin ilgili ticaret sicili müdürlüğüne sunulması halinde, bir saat içerisinde tamamlanması mümkündür. Türkiye'de şirket kuruluşu harçtan muaftır. Yabancı gerçek ve tüzel kişilerin Türkiye'de şirket kurması, yerli yatırımcılarla aynı kurallara tabidir.

Ticaret sicili, Ticaret Bakanlığı'nın gözetim ve denetiminde ticaret odaları bünyesine faaliyet gösteren 238 ticaret sicili müdürlüğü tarafından tutulmaktadır.

Kuruluş işlemleri elektronik ortamda Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) nezdinde gerçekleştirilir.

MERSİS
ekran görüntüsü

1

Şirket sözleşmesinin hazırlanması ve kurucuların imzalarının tasdik edilmesi

Kullanıcılar MERSİS'in internet adresi <https://mersis.gtb.gov.tr> üzerinden ücretsiz üyelik oluşturarak, şirket kuruluş sürecini başlatırlar. MERSİS'te şirket sözleşmesi hazırlanırken Türk vatandaşları kimlik numaraları ile yabancılar ise pasaport numaraları ile ortak veya yetkili olarak eklenebilmektedir. Ancak bu işlem için yabancıların öncelikle vergi dairesinden vergi numarası almaları ve ticaret sicili müdürlüğüne başvurarak kendilerini MERSİS'e kaydettirmeleri gereklidir.

MERSİS kanunu olarak sözleşmede bulunması zorunlu olan unsurların doldurulması için kullanıcıyı yönlendirir ve gerekli bilgilerin girilmesiyle şirket sözleşmesi hazırlanır. Sözleşme Türkçe olarak hazırlanır. Şirketin potansiyel vergi numarası da MERSİS tarafından otomatik olarak atanır. Daha sonra kurucular sözleşmeyi imzalar ve bu imzaların gerçekten onlara ait olup olmadığı yetkili bir makam tarafından tasdik edilir. Bu işlem için kurucuların ya da yetkili temsilcilerinin ilgili kuruluşu gitmeleri gerekmektedir. Limited şirketlerde ve kooperatiflerde bu işlem şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret sicili müdürlüğünde gerçekleştirilir. Diğer şirketler açısından ise şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret sicili müdürlüğüne veya herhangi bir notere başvurulması mümkündür. Tasdik işleminin noterde yapılmak istenmesi durumunda kullanıcılar MERSİS'ten aldıları takip numarası ile herhangi bir notere başvurabilirler. Sözleşme MERSİS tarafından noterlere elektronik ortamda iletildiğinden, notere fiziki çıktı alınarak gidilmesine gerek bulunmamaktadır.

2

Şirket yetkililerinin imza beyanlarının hazırlanması

Şirketi temsile yetkili kılınan kişilerin şirket unvanı altında atacakları imzalarının yetkili makam tarafından onaylanarak, imza beyanlarının hazırlanması gerekmektedir. Türkiye'de bu işlem herhangi bir ticaret sicili müdürlüğünde yapılmaktadır.

3

Rekabet Kurumu Payı ile Nakdi Sermayenin Ödenmesi

Şirket sermayesinin %0,04'ünün "Rekabet Kurumu Payı" olarak, bu kurumun banka hesabına yatırılması gerekmektedir. Bu işlem için ayrıca bankaya gidilmesine gerek bulunmamaktadır. Diğer kuruluş işlemleriyle birlikte bu bedel ticaret sicili müdürlüğünde ödenebilmektedir. Ayrıca anonim şirketlerde nakdi olarak taahhüt edilen payların en az %25'inin, şirketin tescilinden önce şirket adına açılmış bir banka hesabına yatırılması gerekmektedir.

4

Tescil için Ticaret Sicili Müdürlüğüne başvurulması

Kurucuların ilgili belgelerle beraber sicil müdürlüğüne başvurusu üzerine ticaret sicili müdürlüğü tescil işlemini tamamlar. Ayrıca anonim ve limited şirketler ile kooperatifin kuruluşunda, bunların tutacağı ticari defterler ticaret sicili müdürlüğünce tasdik edilerek, tescili takiben ilgilisine verilir. Kuruluş işlemlerinin bir vakaletname ile yetkilendirilen temsilci aracılığıyla da yapılması mümkündür.

KURULUŞTA TİCARET SİCİLİ MÜDÜRLÜĞÜNE İBRAZ EDİLECEK BELGELER

Anonim Şirketin Tescili İçin Gerekli Belgeler

- Kurucuların imzaları tasdik edilmiş esas sözleşme.
- Nakdi olarak taahhüt edilen sermayenin en az yüzde yirmi beşinin bankaya yatırıldığını gösterir belge
- Rekabet Kurumu payının ödendiğini gösterir ödeme belgesi
- Varsa, konulan aynı sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmeler ve aynı varlıkların değerinin tespitine ilişkin mahkemece atanın bilirkişi tarafından hazırlanmış değerlendirme raporları
- Aynı sermaye konulmuşsa, konulan aynı sermaye üzerinde herhangi bir sınırlamanın olmadığına dair ilgili sicilden alınacak yazı
- Aynı sermaye konulmuşsa, aynı sermaye olarak konulan taşınmazın, fikri mülkiyet haklarının ve diğer değerlerin kayıtlı bulundukları sicillere şerh verildiğini gösteren belge
- Varsa, aynı varlıkların ve işletmenin devir alınmasına ilişkin olanlar da dahil olmak üzere, kurulmakta olan şirket ile kurucular ve diğer kişilerle yapılan ve kuruluşla ilgili olan sözleşmeler
- Kuruluşu Bakanlık veya diğer resmi kurumların iznine veya uygun görüşüne tabi olan şirketler için bu izin veya uygun görüş yazısı
- Varsa, pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyelerinin bu görevi kabul ettiklerine ilişkin yazılı beyanları
- Yönetim kurulunda bir tüzel kişinin bulunması halinde, tüzel kişi ile birlikte tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişinin adı ve soyadı ve belirlemeye ilişkin yetkili organ kararının noter onaylı örneği
- Şirketi temsil ve ilzama yetkili kılınan kişilerin imza beyannameleri

» Limited Şirketin Tescili İçin Gerekli Belgeler »

- Kurucuların imzaları tasdik edilmiş şirket sözleşmesi
- Ortak olmayan müdürler kurulu üyelerinin bu görevi kabul ettiklerine ilişkin yazılı beyanları
- Müdürler kurulunda bir tüzel kişinin bulunması halinde, tüzel kişi ile birlikte tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişinin adı ve soyadı ve belirlemeye ilişkin yetkili organ kararının noter onaylı örneği
- Varsa, konulan aynı sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmeler ve aynı varlıkların değerinin tespitime ilişkin mahkemece atanan bilirkişi tarafından hazırlanmış değerlendirme raporları
- Aynı sermaye konulmuşsa, konulan aynı sermaye üzerinde herhangi bir sınırlamanın olmadığına dair ilgili sicilden alınacak yazı
- Aynı sermaye konulmuşsa, aynı sermaye olarak konulan taşınmaz, fikri mülkiyet hakları ve diğer değerlerin kayıtlı bulundukları sicillere şerh verildiğini gösteren belge
- Varsa, aynı varlıkların ve işletmenin devir alınmasına ilişkin olanlara da dâhil olmak üzere, kurulmakta olan şirket ile kurucular ve diğer kişilerle yapılan ve kuruluşla ilgili olan sözleşmeler
- Şirket müdürlerinin imza beyannameleri
- Rekabet Kurumu payının ödendiğini gösterir ödeme belgesi

» Kooperatifin Tescili İçin Gerekli Belgeler »

Kurucuların imzaları ticaret sicili müdürlüğü tarafından onaylanmış şirket sözleşmesi.

Kooperatif kuruluşuna izin veren makamın izin yazısı.

Kooperatif temsil ve ilzama yetki verilen kişilerin kooperatif unvanı altında atılmış imza beyannameleri.

» Kollektif ve Komandit Şirketlerin Tescili İçin Gerekli Belgeler »

Kurucuların imzaları noter tarafından onaylanmış şirket sözleşmesi.

Şirketi temsil ve ilzama yetkili olanların şirket unvanı altında atacakları imzaların onaylı örneği.

Komandit şirketlerde komanditer ortağın aynı sermaye koymuş olması halinde, konulan aynı varlıkların değerinin tespitine ilişkin mahkemece atanmış bilirkişi tarafından hazırlanmış değerlendirme raporu.

Konulan aynı sermaye üzerinde herhangi bir sınırlamanın olmadığına dair ilgili sicilden alınacak yazı.

Aynı sermaye olarak konulan taşınmaz, fikri mülkiyet hakları ve diğer değerlerin kayıtlı bulundukları sicillere şerh verildiğini gösteren belge.

Türkiye'de belirli alanlarda faaliyette bulunan sermaye şirketleri ile "aktif toplamı", "yıllık net satış hasılatı" ve "çalışan sayısı" bakımından belirli ölçütlerden en az ikisinde eşik değerleri sağlayan sermaye şirketleri bağımsız denetime tabidir. Bu şirketlerin finansal tabloları ve yönetim kurulu faaliyet raporları uluslararası denetim standartlarına uygun olarak bağımsız denetçiler tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Ticaret Bakanlığı tüm ticaret şirketlerinin Türk Ticaret Kanunu kapsamındaki işlemleri bakımından denetim yetkisine sahiptir. Yine belirli faaliyet konularını yürüten şirketler (Örn: Bankalar, sigorta şirketleri vb.) tabi oldukları özel kanunlar gereğince ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından da denetlenebilmektedir. Özette Türkiye'de ticaret şirketlerinin kamusal denetimi de kamu kurum ve kuruluşları eliyle yürütülmektedir.

Bununla birlikte, belirli olayların açıklığa kavuşturulması amacıyla pay sahiplerine, genel kuruldan denetçi atanmasını isteme hakkı tanınmıştır. Pay sahibinin özel denetçi atanması istemi, genel kurulun çoğunluk kararıyla onaylanır. Talep genel kurulda reddedildiği takdirde, sermayenin en az onda birini (halka açık ortaklıklarda yirmide birini) oluşturan pay sahipleri üç ay içinde mahkemeden özel denetçi atanmasını isteyebilmektedir.

Yabancı yatırımcılar, doğrudan şirket kurmak yerine, Türkiye'de kurulmuş bir şirkette pay devralmak suretiyle de yatırım yapabilirler. Keza devraldıkları payları başkalarına devrederek şirket ortaklığından ayrılmaları da mümkündür.

Anonim şirketlerde nama ve hamiline olmak üzere pay senetleri bastırılabilirmektedir. Hamiline yazılı pay senetlerinin devri zilyetliğin devri ile gerçekleştirilmektedir. Nama yazılı pay senetlerinin devri ise ciro ve zilyetliğine devri ile gerçekleştirilmektedir. İstisnai durumlar dışında anonim şirketlerde pay devrinin sınırlandırılması mümkün değildir. Aynı zamanda anonim şirketlerde pay devri tescil ve ilana tabi değildir.

Limited şirketlerde pay devri Kanunen zorunlu kılınan süreçleri içermektedir. Bunlar;

- 1** Taraflar arasında pay devir sözleşmesinin imzalanması ve noterce onaylanması,
- 2** Şirket sözleşmesinde aksi düzenlenmemişse şirket genel kurulunun pay devrine onay vermesi,
- 3** Pay devir sözleşmesi ve genel kurulun devre onay veren kararı ile pay devrinin tescil ve ilanı

şeklindedir.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler bakımından anonim şirketlerdeki pay devri usulü geçerlidir.

“Kanunda öngörülen sona erme sebeplerinden herhangi birinin gerçekleşmesi ya da şirket ortaklarının alacağı karar doğrultusunda şirket sona erer. Sona eren şirket, tasfiye sürecine girer. Şirketin sona erdiği ve tasfiye sürecine girdiği hususu, ilgili ticaret sicili müdürlüğüne tescil ve ilan ettirilir.

Tasfiye hâlindeki şirket, pay sahipleriyle olan ilişkileri de dâhil, tasfiye sonuna kadar tüzel kişiliğini korur ve ticaret unvanını “tasfiye hâlinde” ibaresi eklenmiş olarak kullanır.

Tasfiyenin amacı, şirketin malvarlığını satıp paraya çevirmek, alacaklarını tahsil etmek, borçlarını ödemek, yarı kalan işlerini tamamlamaktır.

Tasfiye sürecinde yapılması gereken işlemler, tasfiye memurlarınca gerçekleştirilir. Tasfiye memurlarından en az birinin Türk vatandaşlığı olması ve yerleşim yerinin Türkiye’de bulunması zorunludur. Tasfiye memurları şirket sözleşmesi veya genel genel kurul kararı ile atanabilir. Bu şekilde atanmadığı takdirde, tasfiye, yönetim kurulunca yapılır. Tasfiye memurlarının da ticaret siciline tescil ve ilan ettirilmesi şarttır.

Alacaklı oldukları şirket defterlerinden veya diğer belgelerden anlaşılan ve yerleşim yerleri bilinen kişiler taahhütlü mektupla, diğer alacaklılar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve şirketin internet sitesinde ve aynı zamanda esas sözleşmede öngörüldüğü şekilde, birer hafta arayla yapılacak üç ilanla şirketin sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilirler ve alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeye çağrırlırlar.

Tasfiye memurları her yıl sonu için tasfiyeye ilişkin finansal tabloları ve tasfiye sonunda da kesin bilançoyu düzenleyerek genel kurula sunarlar.

“

Tasfiye hâlinde bulunan şirketin borçları ödendikten ve pay bedelleri geri verildikten sonra kalan varlığı, esas sözleşmede aksi kararlaştırılmışsa pay sahipleri arasında, ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtılır. Tasfiye payında imtiyazın varlığı hâlinde esas sözleşmedeki düzenlemeye uygulanır.

Alacaklılara üçüncü kez yapılan çağrı tarihinden itibaren altı ay geçmedikçe kalan varlık dağıtılamaz.

Tasfiyenin sona ermesi üzerine şirkete ait ticaret unvanının sicilden silinmesi için tasfiye memurları tarafından ticaret sicili müdürlüğüne başvuru yapılır. İstem üzerine silinme tescil ve ilan edilir. Silinme ile şirketin tüzel kişiliği sona erer.

Diğer taraftan; iflas hâlinde tasfiye, iflas idaresi tarafından İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yapılır.

”

Merkezleri Türkiye dışında bulunan ticari işletmelerin Türkiye'deki şubeleri, kendi ülkelerinin kanunlarının ticaret unvanına ilişkin hükümleri saklı kalmak şartıyla, yerli ticari işletmeler gibi tescil olunur. Bu şubeler için yerleşim yeri Türkiye'de bulunan tam yetkili bir ticari temsilci atanır. Ticari işletmenin birden çok şubesи varsa, ilk şubenin tescilinden sonra açılacak şubeler yerli ticari işletmelerin şubeleri gibi tescil olunur.

Yabancı bir şirketin Türkiye'de şubesini tescil ettirmek için, ilgili ticaret sicili müdürlüğüne sunulması gereken belgeler şunlardır:

- “
- Şirket merkezinin bulunduğu kaynak ülke hukukunun, şube açacak işletme için tescilde aradığı şartların yerine getirildiğini ve şubenin tescili için ibrazı gereklili olan belgeleri gösteren yetkili makamdan alınmış yazı ve bir nüsha Türkçe çevirisi
 - Kaynak ülkede şubenin tescili için ibraz gereklili tüm belgeler
 - Şirketin güncel sicil kayıtlarını içeren belgenin ve şirket sözleşmesinin onaylı birer örneği ile birer nüsha Türkçe çevirisi
 - Şirketin yetkili organının şube açma ve şubeye Türkiye'de yerleşik tam yetkili temsilci atanmasına ilişkin kararının aslı ve bir nüsha Türkçe çevirisi
 - Şirketin ticaret unvanı, türü, işletme konusu, sermayesinin türü ve tutarı, kuruluş tarihi, sicil numarası, tabi olduğu hukuk, Avrupa Birliği üyesi olup olmadığı, internet sitesi, şubenin unvanı ve şubeye ayrılmış sermaye tutarı, şubeyi mahkemeler dâhil, özel kuruluşlar ve kamu kurum ve kuruluşları nezdinde tam yetkili olarak temsil edecek kişi veya kişilerin adı ve soyadı, kimlik numarası ve yerleşim yeri ile şubenin adresini içeren merkezin yetkilileri tarafından imzalanmış beyannamenin aslı ve bir nüsha Türkçe çevirisi.
 - Şube açma kararında, Türkiye'deki şubeyi mahkemeler dâhil, özel kuruluşlar ve kamu kurum ve kuruluşları nezdinde tam yetkili olarak temsil edecek kişi veya kişiler ile bunlara verilen yetki belirtilmemiş ise bu konulara ilişkin düzenlenen vekaletnamenin aslı ve bir nüsha Türkçe çevirisi
 - Şubeyi temsil edecek kişilerin imza beyanları
 - Açılması Ticaret Bakanlığı veya diğer resmi kurumların iznine veya uygun görüşüne tabi olan şubeler için bu izin veya uygun görüş yazısı
- ”

TÜRKİYE'DEKİ BİR ŞİRKETİN MERKEZİNİN YURTDIŞINA TAŞINMASI

“

Türkiye'de kurulu ticaret şirketinin merkezinin yurtdışına taşınması mümkündür. Bunun için öncelikle Kanunda öngörülen nisaplara uyulmak kaydıyla yetkili organ kararı alınması ve gerekli belgelerin ilgili ticaret sicili müdürlüğünə verilmesi gereklidir. Bu işlemlerin tamamlanmasının ardından müdürlükçe şirkete ait kayıtlar silinir ve merkezin yurtdışına taşınmasına ilişkin yetkili organ kararı ve tarihi, ticaret şirketinin merkezinin yurtdışına taşınmasından sonraki ticaret unvanı veya varsa işletme adı, hukuki şekli ve merkezi ile tescile yetkili olan yabancı makam ile alacaklıların korunmasına ilişkin tedbirlerin alındığını ispatlayıcı belgeler tescil edilir.

Ticaret şirketinin merkezinin yurtdışına taşınması için merkezin kayıtlı olduğu yerdeki müdürlüğe verilmesi gereken belgeler şunlardır:

Şirketin konumunda meydana gelecek değişiklikten alacaklıların şirket sözleşmesinde öngördüğü şekilde ve her durumda sicil gazetesinde ilan yoluyla haberdar edildiklerini, alacaklarını bildirmeye davet olunduklarını kanıtlayan gazeteler ve belgeler

Alacaklıların tamamının yazılı muvafakatları veya alacakların tamamının ödendiğine veya teminat altına alındığına dair belgeler

Şirketin kayıtlı olduğu vergi dairesinden ve sosyal güvenlik kurumundan alınacak, borcun olmadığına veya teminat altına alındığına dair yazı

Şirketin merkezinin yurtdışına taşınmasına ilişkin yetkili organ kararının noter onaylı örneği

Ticaret şirketinin faaliyetinin yurtdışında devam ettiğini doğrulayan, ilgili makamlarca onaylanmış belge ile bunun noter onaylı Türkçe çevirisi

”

YABANCI BİR ŞİRKETİN MERKEZİNİN TÜRKİYE'YE TAŞINMASI

“

Yabancı bir ülkede kurulu ticaret şirketinin merkezinin Türkiye'ye taşınması mümkündür. Merkezini Türkiye'ye taşıyan ticaret şirketlerinin tescilinde kuruluşa ait hükümler uygulanır. Ticaret sicili müdürlükleri; bu tescil sırasında, merkezini taşıyan ticaret şirketinin şirket sözleşmesinin Türk hukukuna uygun olup olmadığını veya uyarlanması uyarlanmadığını araştırmakla yükümlüdür.

Bir şirketin merkezinin Türkiye'ye taşınması halinde öncelikle ticaret şirketinin tescili için gerekli olan belgelerin müdürlüğe verilmesi gereklidir. Bunun yanında müdürlüğe ilgili makamlarca onaylanarak verilmesi gereken belgeler şunlardır:

Merkezi Türkiye'ye taşınan ticaret şirketinin yabancı memleket kanunuна uygun olarak mevcut bulunduğu gösteren ve o ülkenin ticaret sicili tarafından verilmiş olan veya sicil teşkilatı yok ise yetkili makam tarafından verilmiş olan belge ve Türkçe çevirisи

Merkez değişikliğinin kendi hukukuna uygun olduğuna ilişkin yurtdışındaki yetkili makamdan alınan belge ve Türkçe çevirisи

Merkezi nakledilen ticaret şirketinin, Türk hukukuna uyarlanmış şirket sözleşmesi ve Türkçe çevirisи

Merkezini taşıyacak şirketin tescili izne bağlı ise, ilgili kurumdan alınan izin yazısı

”

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

İç Ticaret Genel Müdürlüğü
www.icticaret.gov.tr